

O szalbierstwie w komunikacji elektronicznej

Zespół Terminologii Informatycznej (ZTI), działający w ramach Rady Języka Polskiego (RJP), zaproponował użycie terminu *szalbierstwo* w terminologii opisującej nadużycia w komunikacji elektronicznej.

Wacław Iszkowski

wiceprzewodniczący Rady Naukowej PTI
Członek Honorowy PTI

W języku angielskim istnieje co najmniej pięć określeń na oszustwa użytkowników teleinformatyki. Oto one – ich definicje podaję w tłumaczeniu z opisu z Dictionary Collinsa:

vishing – praktyka nielegalnego wykorzystywania techniki VoIP w celu uzyskania dostępu do numerów kart kredytowych lub danych bankowych.

spoofing – praktyka podszywania się pod inną osobę w połączeniu telefonicznym lub przesłanym mejlu.

phishing – praktyka polegająca na próbie nakłonienia ludzi do podania sekretnej informacji finansowych poprzez wysyłanie mejli, które wyglądają, jakby pochodziły z banku (pochodzenie od fishing z podmianą litery *f* na *ph*).

smishing – praktyka wykorzystywania fałszywych wiadomości tekstowych do wydobywania danych finansowych od użytkowników w celu kradzieży tożsamości (pochodzenie od *sms* + *phishing*)

pharming – praktyka przekierowywania użytkowników komputerów z legalnych witryn na fałszywe w celu wydobycia poufnych danych (pochodzenie od farming z podmianą litery *f* na *ph*).

W wyniku poszukiwań polskich odpowiedników dla określeń oszustw znaleziono terminy: *szachrowanie*, *szwindlowanie*, *picowanie*, *kantowanie*, *szalbierstwo*, które mogłyby opisywać te oszukańcze praktyki po polsku.

W dyskusji w Zespole Terminologii Informatycznej, działającym w ramach Rady Języka Polskiego, wybrano termin

szalbierstwo teleinformatyczne z odpowiednimi przymiotnikami dla opisu wszystkich tych przypadków:

- szalbierstwo w technice VoIP,
- szalbierstwo w identyfikacji nadawcy,
- szalbierstwo w wykradaniu informacji,
- szalbierstwo w fałszywych esemesach,
- szalbierstwo w podstawianiu fałszywych witryn.

Zdecydowaliśmy się na jeden termin z opisami tych oszukańczych praktyk, dając użytkownikowi narzędzi teleinformatycznych wyraźne ostrzeżenie przed oszustwem (*szalbierstwo*) oraz odpowiedni opis takiej praktyki. Pozostało jeszcze znaleźć miejsce wprowadzenia i popularyzacji tego terminu. Odpowiednia okazja nadarzyła się przy okazji projektu *ustawy o zwalczaniu nadużyć w komunikacji elektronicznej* – przedstawionego do zaopiniowania w czerwcu 2022 r.

ZTI przesłało do akceptacji RJP projekt opinii zalecającej użycie polskiego terminu *szalbierstwo* zamiast wpisanego do projektu ustawy terminów: *smishing*, *CLI spoofing*. RJP niestety nie zaakceptowała terminu *szalbierstwo*, twierdząc, że jest to termin książkowy (?), ale też niczego innego nie zaproponowała.

Naszą propozycję wpisaliśmy więc tylko do opinii PTI przesłanej do Ministerstwa Cyfryzacji. Obecnie wszystkie przekazane tam opinie są analizowane. Mamy nadzieję, że Ministerstwo Cyfryzacji, obecnie podporządkowane Premierowi, pochyli się nad spolonizowaniem tego dość istotnego fragmentu działalności teleinformatycznej.